

[Carl Petersen.]

penge til en anstændig tilværelse for brugerne, hvis de skal betale 4 pct. af de ydelser, der her er tale om.

Jeg anbefaler lovforslaget til vedtagelse, idet jeg håber, at vi i hvert fald i udvalget kan komme til at drøfte de spørgsmål, der står i forbindelse hermed.

Niels Eriksen: Landbrugets økonomiske vilkår er meget omskiftelige, og for at hjælpe de unge, der etablerer sig i statshusmandsbrug, har man givet dem mulighed for at gardere sig ved at give valgfrihed mellem en konjunkturbestemt rente og en fast rente. Hidtil har en hel del foretrukket den faste rente, og det forekommer i hvert fald mig at tyde på, at vi ikke skal tvinge dem ind i den anden form. Jeg synes, vi har tvang nok, og jeg vil ikke være med til at tage denne valgfrihed bort, som forslaget går ud på. Vi er enige i de betragtninger, den højtærede landbrugsminister har gjort gældende, og jeg skal på nærværende tidspunkt ikke uddybe dem, men blot sige, at mit parti ikke kan stemme for lovforslaget.

Fibiger: Da vi sidste gang havde statshusmandsloven til behandling, ventilerede det ærede medlem hr. Carl Petersen det spørgsmål, om man skulle gå over til, at alle statshusmænd skulle svare konjunkturbestemt rente. Uden ved den lejlighed at komme nærmere ind på problemet sagde jeg, at det var mig imod, at staten skulle bestemme, at de unge mennesker absolut skulle gå ind på den konjunkturbestemte rente, fremfor at der skulle være valgfrihed, således som det hele tiden havde været. Jeg kan sige, at dette, at tanken er blevet fremsat i et særligt lovforslag fra socialdemokratiets side, ikke har forandret min stilling. Vi har nok her i landet af statsindgreb og statsdirigering på forskellig vis. Vi kan ikke gå med til, at man overfor de unge, der skal have landbrug, vil sige: hvis I vil være statshusmænd, må I også gå ind på at betale konjunkturbestemt rente, selvom de helst vil have det andet, fordi det er lettere så at indfri statslånene og tage kreditforeningslån og på den måde blive frie mænd. Man har jo disse to slags husmænd, statshusmændene og så de, der selv erhverver deres ejendom. Jeg synes, man skal gøre så lidt forskel på dem som muligt, at man ikke i højere grad, end tilfældet er allerede nu, får to slags hus-

mænd, som har forskellige interesser, kan man sige. Det skulle dog ikke være sådan, at man ved det, man laver fra statens side, skulle favorisere statshusmændene fremfor andre, der selv må skaffe sig ejendom.

Det spørgsmål, om det grundlag, udregningen af den konjunkturbestemte rente sker på, er rigtig eller ej, tror jeg det er rigtigt man drager frem, sådan som den højtærede minister gjorde det. Jeg tror, det er rigtigt, at man, efterhånden som tiden er gået, ser, om man kan finde et andet grundlag, også hvis brugene bliver større, så man ikke kan regne med de 10 000 kr. Jeg skal derfor sige, at den foreslåede tvangsbestemmelse kan jeg ikke være med til, men jeg vil gerne være med til at se på, om man kan finde et andet grundlag for udregningen af den konjunkturbestemte rente for dem, der måtte ønske at vælge denne form.

Aage Fogh: Jeg vil gøre den bemærkning til indledning, at mit parti ikke er sindet at stemme for tvungen konjunkturbestemt rente for statshusmænd på det foreliggende grundlag, men at vi i udvalget meget, meget gerne vil være med til at indsamle oplysninger til belysning af spørgsmålet og de problemer, der knytter sig dertil, og derefter ved anden behandling tage endelig stilling.

Selve problemet, den svingende rente, har altid haft vor store interesse. Jeg tror, jeg har ret, når jeg siger, at hvis man betragter dansk landbrugs økonomiske forhold i de sidste 35 år, så har denne periode, når vi tager den under eet, givet landbruget rimelige vilkår, men opdeler vi dette tidsrum i perioder, har vi nogle af de voldsomme svingninger, som dansk landbrug nogensinde har oplevet. Disse svingninger bundfælder sig i stærkt varierende ejendomspriser. Jeg behøver kun at nævne, at vi i 1921—22 måtte betale 23 000 kr. for en tønde bondehartkorn, i 1930—31, da vi var i lavkonjunkturen, var disse priser faldet til 14 000 kr., og i dag, i 1952—53, da vi igen har højkonjunktur, er købesummen 35 000 kr. De konsekvenser, de umådelige prisstigninger medfører for ungdommen, er der ingen, der kan være i tvivl om. Det var de høje priser, der betaltes i 20'erne, der var årsagen til, at en lang række landmænd gik fallit i 1930'erne. Det er højkonjunkturen i dag, der er årsagen til, at en lang række landmænd er store velhavere udeluk-